

Sygn. akt VII U 231/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Marcin Winczewski
Protokolant:	sekr. sądowy Artur Kluskiewicz

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2016 r. w Bydgoszczy

sprawy A. N.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w B.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

w związku z orzeczeniem Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w B.

z dnia 3 lutego 2016 r., nr (...)

oddala odwołanie.

SSR Marcin Winczewski

UZASADNIENIE

A. N. wniosła odwołanie od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w B. z dnia 3 lutego 2016 r., którym utrzymano w mocy orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 13 listopada 2015 r. o niezaliczeniu jej do osób niepełnosprawnych. W uzasadnieniu podniosła, iż nie jest w stanie samodzielnie się poruszać od strony orientacyjno-przestrzennej, ma duże problemy matematyczno-ekonomiczne i dlatego naukę kontynuowała w Gimnazjum Specjalnym w K..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ wniósł o jego odrzucenie. W dniu 14 marca 2016 r. wnioskodawczyni uzupełniła braki formalne swego odwołania.

Sąd ustalił, co następuje:

Orzeczeniem z dnia 11 października 2013 r. ubezpieczona została zaliczona do lekkiego stopnia niepełnosprawności do dnia 31 października 2015 r. Kolejnym orzeczeniem z dnia 13 listopada 2015 r. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności postanowił nie zaliczyć A. N. do jakiegokolwiek stopnia niepełnosprawności.

(okoliczności bezsporne, a ponadto dowód: orzeczenia (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności – akta (...))

Ubezpieczona złożyła odwołanie od tego orzeczenia, jednakże zaskarżonym orzeczeniem z dnia 3 lutego 2016 r. Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w B. utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

(okoliczności bezsporne, a ponadto dowód: odwołanie od orzeczenia (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności; orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w B. – akta (...))

U ubezpieczonej występuje poziom rozwoju umysłowego na pograniczu upośledzenia. Schorzenie to nie upośledza jednakże sprawności ustroju. Wnioskodawczyni jest zdolna do pracy, nie wymaga choćby czasowej pomocy w pełnieniu ról społecznych, nie istnieje konieczność udzielania wsparcia w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia i rehabilitacji. A. N. skończyła szkołę zawodowa, posiada zawód kucharza, odbyła staż zawodowy w charakterze opiekunki świetlicy wiejskiej, potrafi czytać i pisać, słabo liczy, zna i posługuje się systemem monetarnym, korzysta z komputera i internetu. Zamieszkuje wraz z partnerem i 6-letnim dzieckiem, zajmując się jego wychowaniem. Leki przyjmuje okazjonalnie, w sytuacjach dużego zdenerwowania lub na sen.

W badaniu przedmiotowym kontakt słowny nawiązany bez oporu; wypowiedzi spontaniczne, rzeczowe, na temat; język prosty, ubogi, adekwatny do niskiego wykształcenia i swojego pochodzenia społecznego; wyrównany, spokojny nastrój i napęd psychoruchowy; prawidłowo zorientowana auto i allopsychicznie; bez objawów psychotycznych w sensie omamów, czy urojeń; niewielka wiedza szkolna; opanowanie podstawowych umiejętności szkolnych w stopniu wystarczającym; zna i rozumie podstawowe normy i zasady życia społecznego; samodzielnie porusza się w otaczającej ją rzeczywistości społecznej; pojmuje znaczenie prostych sytuacji i interakcji społecznych; procesy poznawcze poniżej normy; węższy zakres pamięci; trudności w koncentracji uwagi; potrafi zaplanować, zorganizować i przewidywać skutki prostszych działań. Osobowość prosta; sfera popędowo-emocjonalna dominuje nad intelektualną; przeżywane emocje są proste, związane ze stopniem zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych; funkcjonowanie społeczne odpowiada możliwościom intelektualnym; samodzielnie zaspokaja podstawowe potrzeby życiowe; przejawia agrawację objawów.

A. N. ma 30 lat, nie pracuje, utrzymuje się z alimentów na dziecko i pomocy opieki społecznej. Powyższe schorzenia nie skutkują uznaniem ubezpieczonej za osobę niepełnosprawną w jakimkolwiek, choćby lekkim stopniu. Nie posiada ograniczeń w pełnieniu ról społecznych. Nie wykazuje istotnego obniżenia zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jakie wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach, z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną.

(dowód: opinia biegłego sądowego psychiatry M. G. z dnia 6 czerwca 2016 r. wraz z wywiadem i badaniem przedmiotowym – k. 20-21; opinia biegłego sądowego psychologa B. Ł. z dnia 6 czerwca 2016 r. wraz z wywiadem i badaniem przedmiotowym – k. 23-25; opinia biegłego sądowego psychiatry M. J. z dnia 18 października 2016 r. wraz z wywiadem i badaniem przedmiotowym – k. 47-49; dokumentacja medyczna – akta (...))

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach (...), których prawdziwości i wiarygodności strony nie kwestionowały w toku procesu, a także na podstawie opinii biegłych sądowych.

Dowód z opinii biegłych, jak podkreśla się w orzecznictwie, podlega ocenie Sądu przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c., na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (zob. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001/4/64; uzasadnienie wyroku SN z dnia 15 listopada 2002 r., V CKN 1354/00, Lex nr 77046). Biorąc pod uwagę przedstawione kryteria należy stwierdzić, że przeprowadzone dowody z opinii biegłych sądowych są w pełni przydatne dla ustalenia stanu faktycznego sprawy. Biegli wydali swe opinie po gruntownej analizie akt

sprawy, uwzględniając całą dostępną dokumentację lekarską i wywiad z ubezpieczoną, a przede wszystkim dokonali badania przedmiotowego. Wnioski opinii omówiono szeroko, sformułowane zostały one w sposób jasny i precyzyjny, a końcowe stanowiska zostały szczegółowo, przekonująco i logicznie uzasadnione. Przedstawione konkluzje są kategoryczne, a ich uzasadnienie przedstawione zostało w sposób przystępny i zrozumiały. Biegli są doświadczonymi specjalistami z dziedzin medycyny, które odpowiadają schorzeniom ubezpieczonej (psychiatria, psychologia), a poziom wiedzy i sposób umotywowania orzeczeń powoduje, iż Sąd uznaje przeprowadzone w sprawie opinie za w pełni trafne, tym bardziej, że są one w zbieżne co do wniosku, iż ubezpieczona nie jest osobą, którą można zaliczyć w świetle obowiązujących przepisów do jakiegokolwiek stopnia niepełnosprawności.

Wskazać należy, iż ubezpieczona kwestionowała zasadności i trafności oceny biegłych, powołując się na własną ocenę stanu swego zdrowia i operacje, które przeszła (k. 59). W kontekście tych zarzutów należy stwierdzić, iż zastrzeżenia nie dotyczyły konieczności wyjaśnienia kwestii medycznych, co do których biegli nie zajęliby przekonującego stanowiska (por. wyrok SN z dnia 8 maja 2008 r., I UK 356/07, OSNP 2009/17-18/238). Należy także podnieść, iż stosownie do art. 286 k.p.c. Sąd może zażądać ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie, może też w razie potrzeby zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. Tak w piśmiennictwie jak i w judykaturze wskazuje się, że nie ma dowolności w powoływaniu kolejnych biegłych, a u podstaw takiej decyzji leżeć powinny racjonalne argumenty takie np. jak niejasność, niezupełność czy sprzeczności występujące w opiniach (por. np. T. Ereciński [w:] Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego, tom I, Warszawa 2002, str. 567-568; czy wyroki SN z dnia 24 czerwca 2008 r., I UK 373/07, Lex nr 496398; z dnia 1 września 2009 r., I PK 83/09, Lex nr 550988; z dnia 16 września 2009 r., I UK 102/09, Lex nr 537027). Należy przyjąć, że wykazywanie okoliczności uzasadniających powołanie opinii uzupełniającej, czy kolejnego biegłego pozostaje w gestii strony. To właśnie strona winna wykazać się niezbędną aktywnością i wykazać błędy, sprzeczności lub inne wady w opiniach biegłych, które dyskwalifikują istniejące opinie, ewentualnie uzasadniają powołanie opinii dodatkowych. Takich okoliczności ubezpieczona w toku postępowania nie przedstawiła, poprzestając na negowaniu kolejnych opinii biegłych, z powołaniem się na własną, odmienną interpretację stanu zdrowia, co jednakże uznać należy za niewystarczające dla ich skutecznego podważenia. Należy bowiem zauważyć, że fakt, iż wnioskodawczyni w sposób odmienny ocenia fakty medyczne w sprawie nie stanowi konkretnego zarzutu do opinii biegłych, a jedynie polemikę, której jednakże nie może uznać za uzasadnioną już z tej przyczyny, iż to właśnie biegli sądowi posiadają odpowiednią wiedzę, doświadczenie do właściwego rozstrzygnięcia zagadnień medycznych, a przede wszystkim są oni osobami bezstronnymi, niezwiązanymi z którąkolwiek ze stron (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 12 grudnia 2014 r., I ACa 746/14, Lex nr 1621090). Zarzuty ubezpieczonej wskazują jednoznacznie, iż nie rozumie ona instytucji dowodu z opinii biegłego sądowego. Fakt, że jej zdaniem występuje znaczny stopień niepełnosprawności, stanowi wyłącznie stanowisko strony, takie samo jak umotywowane stanowisko organu, poparte opiniami lekarzy w nim zatrudnionych. Dopiero biegli lekarze sądowi w sposób obiektywny i właściwy są w stanie ocenić oba te stanowiska w kwestiach medycznych. Kwestionowanie więc opinii z uzasadnieniem, że strona ma inne zdanie w tym aspekcie jest nieporozumieniem, albowiem jest to w zasadzie zarzut sprowadzający się do stwierdzenia, że ubezpieczona nie zgadza się z opinią, gdyż ma inne stanowisko w sprawie. Nie jest to jednak zarzut dotyczący kwestii medycznych (a tylko takie miałyby jakiegokolwiek znaczenie), a de facto podtrzymanie dotychczasowego stanowiska. Wbrew przy tym argumentom skarżącej biegli wzięli pod uwagę stanowiska obu stron, w pełni badając dokumentację medyczną, a przede wszystkim dokonując badania przedmiotowego i dopiero to doprowadziło ich do przedstawionych wniosków. Nie może spotkać się z akceptacją Sądu notoryczne i w żaden sposób nieuzasadnione kwestionowanie opinii biegłych sądowych wyłącznie z tej przyczyny, że jest ono odmienne od stanowiska strony, prowadzi to bowiem wyłącznie do nieuzasadnionego mnożenia kosztów sądowych. W niniejszej sprawie wszyscy biegli jednoznacznie i zgodnie wskazali na brak występowania u ubezpieczonej okoliczności mogących stanowić podstawę do zaliczenia jej do osób niepełnosprawnych, choćby w stopniu lekkim. W tej sytuacji wszystkie opinie należało uznać za w pełni wiarygodne, tym bardziej że były one w pełni zgodne co do stanu zdrowia odwołującej w kontekście braku stopnia niepełnosprawności, co z kolei pozwoliło Sądowi Rejonowemu na dokonanie powyższych ustaleń co do stanu jej zdrowia.

Na marginesie dotychczasowych rozważań, Sąd wskazuje, że jak to zostało wyjaśnione w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1974 r., (II CR 817/73; Lex nr 7404), do dowodu z opinii biegłego nie mogą mieć zastosowania wszystkie

zasady prowadzenia dowodów, a w szczególności art. 217 § 1 k.p.c. Jeżeli więc Sąd uzyskał od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania, to nie ma potrzeby żądania ponowienia lub uzupełnienia tego dowodu (por. wyroki SN z dnia 10 września 1999 r., II UKN 96/99, OSNAPiUS 2000/23/869; z dnia 6 marca 1997 r., II UKN 23/97, OSNAPiUS 1997/23/476; z dnia 21 maja 1997 r., II UKN 131/97, OSNAPiUS 1998/3/100; z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97, OSNAPiUS 1998/13/408). Specyfika dowodu z opinii biegłego polega m.in. na tym, że jeżeli taki dowód już został przez sąd dopuszczony, to stosownie do treści art. 286 k.p.c. opinii kolejnego biegłego można żądać jedynie "w razie potrzeby". Potrzeba taka nie może być jedynie wynikiem niezadowolenia strony z niekorzystnego dla niej wydzwieku konkluzji opinii. W innym wypadku bowiem sąd byłby zobligowany do uwzględniania kolejnych wniosków strony dopóty, dopóki nie złożona zostałaby opinia w pełni ją zadowalająca, co jest niedopuszczalne (tak SA w Gdańsku w wyroku z dnia 10 października 2013 r. III AUa 181/13, Lex nr 1403668 i SA w Katowicach w wyroku z dnia 23 kwietnia 2014 r., I ACa 71/14, Lex nr 1466798; por. także: wyroki SN z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 639/99, Lex nr 53135.; z dnia 17 grudnia 1999 r., II UKN 273/99, OSNP 2001/8/284 i z dnia 18 października 2001 r., IV CKN 478/00, Lex nr 52795). Z tych przyczyn, w toku rozprawy w dniu 17 listopada 2016 r. (k. 65) oddalono wniosek pełnomocnika ubezpieczonej o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnych biegłych sądowych, uznając sprawę za dostatecznie wyjaśnioną na podstawie opinii trzech biegłych sądowych przeprowadzonych już w toku procesu.

Stosownie do treści art. 4 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (j.t.: Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.), do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji; do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych; a do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zaliczyć można zatem co do zasady osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Standardy w zakresie kwalifikowania oraz postępowania dotyczącego orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności określone zostały w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328 ze zm.). Zgodnie z § 31 rozporządzenia:

1. Standardy w zakresie kwalifikowania do lekkiego stopnia niepełnosprawności określają kryteria naruszonej sprawności organizmu powodujące:

1) istotne obniżenie zdolności do wykonywania pracy, co oznacza naruszoną sprawność organizmu powodującą ograniczenia w wykonywaniu pracy zarobkowej znacznie obniżające wydajność pracy na danym stanowisku w porównaniu do wydajności, jaką wykazują osoby o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną;

2) ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, co oznacza trudności doświadczane przez osobę zainteresowaną w relacjach z otoczeniem i środowiskiem według przyjętych norm społecznych, jako skutek naruszonej sprawności organizmu.

2. Możliwość kompensacji ograniczeń oznacza wyrównywanie dysfunkcji organizmu spowodowanej utratą lub chorobą narządu odpowiednio przez przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Zgodnie natomiast z § 32 ust. 1 rozporządzenia, Przy kwalifikowaniu do znacznego, umiarkowanego i lekkiego stopnia niepełnosprawności bierze się pod uwagę zakres naruszenia sprawności organizmu spowodowany przez:

1) upośledzenie umysłowe poczawszy od upośledzenia w stopniu umiarkowanym;

2) choroby psychiczne, w tym:

a) zaburzenia psychotyczne,

b) zaburzenia nastroju począwszy od zaburzeń o umiarkowanym stopniu nasilenia,

c) utrwalone zaburzenia lękowe o znacznym stopniu nasilenia,

d) zespoły otępienne.

W ocenie Sądu A. N. nie jest osobą z naruszoną sprawnością organizmu, nie wykazuje istotnego obniżenia zdolności do wykonywania pracy, ani ograniczeń w pełnieniu ról społecznych. Ponadto, co istotne, stwierdzono u niej poziom rozwoju umysłowego na pograniczu upośledzenia, co na zasadzie § 32 ust. 1 pkt 1 powołanego rozporządzenia, wyklucza uznanie jej za osobę niepełnosprawną, choćby w stopniu lekkim. Nie znaczy to, rzecz jasna, iż ubezpieczona jest osobą całkowicie zdrową, u której nie występują w pewnym zakresie dolegliwości natury psychicznej, związanej z niewielką wiedzą szkolną. Nie jest to jednakże podstawa do zaliczenia do grona osób niepełnosprawnych. Podkreślenia wymaga przy tym, iż odwołująca jest osobą samodzielną, prowadzi i zajmuje się nie tylko gospodarstwem domowym, ale też swym małym dzieckiem.

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

SSR Marcin Winczewski